

REZOLUCJA ⁽¹⁾**w sprawie wyzwań dla przyszłości demokracji, w tym wolnych i niezależnych mediów, w krajach Partnerstwa Wschodniego i krajach UE**

(2012/C 153/03)

ZGROMADZENIE PARLAMENTARNE EURONEST,

- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej ogłoszoną w Strasburgu dnia 12 grudnia 2007 r.,
 - uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej,
 - uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
 - uwzględniając akt ustanawiający Zgromadzenia Parlamentarnego Euronest z dnia 3 maja 2011 r.,
 - uwzględniając konkluzje ze szczytów Partnerstwa Wschodniego, które odbyły się dniami 7 maja 2009 r. w Pradze i 29-30 września 2011 r. w Warszawie,
 - uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie budowania demokracji w stosunkach zewnętrznych UE,
 - uwzględniając Europejską kartę na rzecz wolności prasy z dnia 25 maja 2009 r.,
 - uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego dotyczące wschodniego wymiaru europejskiej polityki sąsiedztwa oraz Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy,
 - uwzględniając wspólny komunikat wysokiej przedstawiciel UE do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz Komisji Europejskiej z dnia 25 maja 2011 r. pt. „Nowa koncepcja działań w obliczu zmian zachodzących w sąsiedztwie”,
 - uwzględniając opinie Komisji Weneckiej Rady Europy przyjęte w latach 2010 i 2011 i dotyczące kwestii konstytucyjnych, ordynacji wyborczej, wolności sumienia i religii, partii politycznych, norm w zakresie praw człowieka, organizacji pozarządowych, związków politycznych obywateli, prawa do zgromadzania się i manifestacji oraz niezawisłości sądownictwa w krajach Partnerstwa Wschodniego,
 - uwzględniając regularne sprawozdania składane Stałej Radzie OBWE przez przedstawiciela OBWE ds. wolności mediów,
 - uwzględniając deklarację Komitetu Ministrów Rady Europy w sprawie środków służących do promowania poszanowania art. 10 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (przyjęta dnia 13 stycznia 2010 r.),
 - uwzględniając swój regulamin,
- A. mając na uwadze, że demokracja jest wartością powszechną i formą systemu rządów, w którym obywatelom przysługują równe prawa do uczestnictwa w życiu politycznym i równy dostęp do procesów ustawodawczych;
- B. mając na uwadze, że wspólna deklaracja przyjęta na szczycie Partnerstwa Wschodniego, który odbył się w Warszawie w dniach 29-30 września 2011 r., stanowi, że „Partnerstwo Wschodnie opiera się na wspólnocie wartości i zasad wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka oraz podstawowych wolności, jak również zasady państwa prawa” oraz że „wszystkie państwa uczestniczące w Partnerstwie Wschodnim dochowują wiary tym wartościom poprzez odpowiednie instrumenty międzynarodowe”;

(¹) Przyjęta w dniu 3 kwietnia 2012 r. w Baku (Azerbejdżan).

- C. mając na uwadze, że art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej odnosi się do demokracji jako podstawowej wartości Unii i określa ją jako wartość wspólną dla państw członkowskich UE; mając na uwadze, że te państwa członkowskie posiadają formę rządów opartych na demokracji przedstawicielskiej;
- D. mając na uwadze, że art. 49 Traktatu o Unii Europejskiej odnosi się do prawa każdego państwa europejskiego, które szanuje wartości demokratyczne i zobowiązuje się je wspierać, do złożenia wniosku o członkostwo w Unii;
- E. mając na uwadze, że systemy demokratyczne mogą mieć różne formy i kształty, co stanowi odzwierciedlenie różnych historii, kultur i sytuacji, lecz suwerenność narodu, równość i wolność, podział władzy i niezawisłość sądownictwa, przejrzystość i odpowiedzialność w sprawach publicznych to elementy powszechnie wskazywane jako podstawowe cechy demokracji; mając na uwadze, że poszanowanie praw człowieka i zasada państwa prawa ma istotne znaczenie dla ustanowienia systemów demokratycznych umożliwiających obywatelom ochronę ich praw i korzystanie z podstawowych wolności;
- F. mając na uwadze, że demokracja winna zapewniać równość wobec prawa i eliminację wszelkich form dyskryminacji; mając na uwadze, że wymaga ona, aby mężczyźni i kobiety mogli na równych warunkach uczestniczyć w życiu politycznym oraz aby wszystkim obywatelom, w tym obywatelom należącym do mniejszości lub grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, przysługiwały takie same prawa;
- G. mając na uwadze, że niedostateczna odpowiedzialność klasy politycznej i jej niewielkie zdolności do osiągania kompromisów, długotrwała niestabilność oraz niewielki wzrost i rozwój gospodarczy mogą skutkować powszechnym niezadowoleniem społecznym i może dojść do nasilenia się populizmu antydemokratycznego;
- H. mając na uwadze, że demokracja przedstawicielska opiera się na zasadzie wyboru osób reprezentujących wolę obywateli i wymaga okresowej organizacji opartych na konkurencji, wolnych i uczciwych wyborów; mając na uwadze, że wybory przedstawicieli wymagają czynnego udziału wyborców i wysokiej frekwencji;
- I. mając na uwadze, że niezależne instytucje wykonawcze, ustawodawcze i sądownicze o oddzielnych kompetencjach stanowią podstawę systemów i rządów demokratycznych; mając na uwadze, że zgodnie z zasadami demokratycznymi rządy i parlamenty na szczeblu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym są odpowiedzialne za prowadzenie polityk publicznych i za administrację oraz zapewniają przejrzystość swoich decyzji dla obywateli;
- J. mając na uwadze, że silne instytucje parlamentarne stanowią jeden z głównych elementów wszystkich demokratycznych systemów rządów; mając na uwadze, że Parlament Europejski zapewnia pozytywną pomoc, oferując wsparcie w zakresie zdolności parlamentom krajów partnerskich w Europie Wschodniej;
- K. mając na uwadze, że w demokracji różnorodność partii politycznych zdolnych do reprezentowania obywateli zapewnia istnienie różnych możliwości wyboru polityki, koncepcji i programów politycznych oraz kandydatów na urzędy w organach wykonawczych i ustawodawczych; mając na uwadze, że partie polityczne zapewniają obywatelom możliwości omawiania aspiracji i potrzeb społeczeństwa w sposób otwarty i przejrzysty oraz przekładania ich na propozycje i alternatywy polityczne;
- L. mając na uwadze, że wolność poglądów i wypowiedzi, wolność zgromadzania się, prawo do tworzenia niezależnych partii politycznych, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń są istotnymi elementami demokracji; mając na uwadze, że podstawowe znaczenie ma zagwarantowanie obywatelom możliwości korzystania z ich praw w tych obszarach bez narażania ich na niebezpieczeństwo pozwu sądowego lub pozbawienia wolności;
- M. mając na uwadze, że wolność i pluralizm mediów i prasy mają istotne znaczenie, ponieważ umożliwiają obywatelom wyrażanie opinii i sądów przy wykorzystaniu różnych źródeł informacji; mając na uwadze, że życie polityczne wymaga swobodnego dostępu obywateli do informacji za pomocą kanałów komunikacji obejmujących swoim zakresem publikacje prasowe i nośniki elektroniczne, w tym internet i media społeczne, bez cenzury, oraz zapewnienia solidnych i bezpiecznych warunków dla dziennikarstwa śledczego;
- N. mając na uwadze, że ustanowienie lub dostosowanie ram prawnych dotyczących mediów w taki sposób, aby zapobiec tworzeniu monopolu i promować pluralizm mediów jest powtarzającym się problemem we wszystkich państwach; mając na uwadze, że ramy takie powinny określać odpowiednie przepisy dotyczące internetu, technologii komunikacji elektronicznej i sieci społecznych, które zapewniają nowe możliwości zwiększania wiedzy politycznej i uczestnictwa obywateli w życiu politycznym oraz ich zainteresowania aktywnością obywatelską;

- O. mając na uwadze, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego, które różnią się od struktur państwowych i nie są z nimi powiązane, pełnią znaczącą rolę w funkcjonowaniu demokracji; mając na uwadze, że służą one tworzeniu kultury demokracji w społeczeństwie poprzez informowanie obywateli, zachęcanie ich do udziału w dyskusjach politycznych i rozliczaniu rządów z realizacji polityk publicznych;
- P. mając na uwadze, że rozwój demokracji stwarza szereg wyzwań związanych z udziałem obywateli w życiu politycznym i debatach politycznych, otwartością organów tworzących politykę, w tym parlamentów, na dialog ze społeczeństwem oraz wolnością mediów i ich niezależnością od władzy politycznej i potęgę gospodarczych;
- Q. mając na uwadze, że korupcja osłabia zaufanie do instytucji demokratycznych oraz odpowiedzialność, legitymizację i wiarygodność przywódców politycznych; mając na uwadze, że wyeliminowanie korupcji jest wyzwaniem i warunkiem niezbędnym do demokratyzacji wszystkich społeczeństw oraz że wymaga egzekwowania odpowiednich przepisów prawa i zasad etycznych, deontologicznych i zasad postępowania w życiu politycznym;
- R. mając na uwadze, że reformy demokratyczne w krajach partnerskich w Europie Wschodniej byłyby bardzo korzystne dla współpracy i dialogu z państwami członkowskimi UE w ramach Partnerstwa Wschodniego; mając na uwadze, że w tym kontekście takie reformy demokratyczne powinny dotyczyć państwa prawa, niezawisłości sądownictwa, poszanowania i ochrony praw człowieka i podstawowych wolności oraz wolnych i uczciwych wyborów; mając na uwadze, że te reformy demokratyczne w dużej mierze zależą od woli politycznej i różnych zamiarów politycznych elity rządzącej w każdym kraju partnerskim;
- S. mając na uwadze, że przejrzyste i odpowiedzialne organy administracji publicznej stoją w obliczu nowych wyzwań organizacyjnych przy podejmowaniu decyzji i podczas procesów podejmowania decyzji politycznych, w których obywatele mogą brać udział oraz prowadzić debatę i dyskusję; mając na uwadze, że obywatele powinni mieć możliwość zgłaszania swoich postulatów i przedstawiania propozycji, które powinny być brane pod uwagę przez administrację publiczną;
- T. mając na uwadze obecne tendencje do podejmowania większej liczby decyzji politycznych na szczeblu międzynarodowym, ponieważ reakcje polityczne na światowe wyzwania gospodarcze, społeczne i środowiskowe muszą mieć charakter ogólnoświatowy; mając na uwadze, że jednocześnie organizacje międzynarodowe pełnią istotną rolę, ponieważ skupiają wszystkich partnerów na szczeblu światowym, którzy pracują nad wspólnymi normami dotyczącymi rządów demokratycznych;
- U. mając na uwadze, że zwiększanie wiedzy obywateli, a zwłaszcza młodzieży, o wartościach demokratycznych, a także tworzenie społeczeństwa obywatelskiego ma istotne znaczenie dla przyszłości demokracji, ponieważ celem tego działania jest zapobieganie niskiej frekwencji wyborców, która podważa legitymizację instytucji i organów przedstawicielskich;

Nadanie priorytetowego znaczenia podstawom demokracji

1. uważa, że postępy w zakresie rozwijania demokracji, poszanowania praw człowieka i zasady państwa prawa mają istotne znaczenie zarówno dla państw członkowskich UE, jak i partnerów z Europy Wschodniej oraz dla rozwoju współpracy, integracji gospodarczej i stowarzyszenia politycznego;
2. uważa, że podział władzy i odpowiednia równowaga między instytucjami państwowymi są konieczne do zapewnienia stabilności, niezależności i skuteczności instytucji demokratycznych, co jest jedyną gwarancją zwiększenia zaufania obywateli do tych instytucji;
3. podkreśla, że w procesach demokratyzacji należy priorytetowo traktować poszanowanie i ochronę praw człowieka i podstawowych wolności, wzmocnienie zasady państwa prawa, niezawisłość sądownictwa, przejrzyste procedury udzielania zamówień, oddzielenie polityki od działalności gospodarczej, rzetelną procedurę sądową oraz uczciwość i przejrzystość wyborów;
4. podkreśla potrzebę zapewnienia obywatelom swobody kandydowania na urzędy, które obsadzone są w drodze wyborów; podkreśla znaczenie promowania prawa obywateli do tworzenia partii politycznych, swobodnego deklarowania swojego członkostwa i uczestnictwa w kampaniach wyborczych;

5. wzywa odpowiednie rządy do dopilnowania, aby wybory, w szczególności zbliżające się wybory parlamentarne i prezydenckie w krajach partnerskich w Europie Wschodniej, okazały się uczciwe, przejrzyste i całkowicie zgodne z międzynarodowymi normami demokratycznych wyborów oraz zaleceniami Komisji Weneckiej Rady Europy i OBWE/Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR); podkreśla znaczenie zapewnienia uczciwego procesu wyborczego, w tym sprawiedliwego dostępu do mediów, wszystkim rywalizującym stronom w okresie poprzedzającym wybory; wzywa do krytycznego przeglądu i – w razie konieczności – zmiany krajowych ram wyborczych i ordynacji wyborczej; w tym zakresie z zadowoleniem przyjmuje najnowsze zmiany w ordynacji wyborczej Armenii; uważa, że międzynarodowi obserwatorzy wyborów mają do odegrania istotną rolę we wspieraniu zaufania publicznego do wszystkich procesów wyborczych i wzywa społeczność międzynarodową do organizacji obserwacji wyborów, które odbędą się w krajach partnerskich w Europie Wschodniej, oraz zapewnienia obiektywnej oceny całego procesu wyborczego, dotyczącej w równym stopniu wszystkich partnerów z Europy Wschodniej i opartej na takich samych normach;
6. wzywa partnerów z Europy Wschodniej do dopilnowania, aby zbliżające się wybory parlamentarne i prezydenckie okazały się wolne, uczciwe, demokratyczne i przeprowadzone zgodnie z normami OBWE;
7. podkreśla, że przyjęcie i wdrożenie przepisów dotyczących przeciwdziałania dyskryminacji jest istotnym elementem procesu demokratycznego w otwartych, wieloetnicznych i wielokulturowych społeczeństwach;
8. wzywa do egzekwowania, ulepszenia lub przyjęcia kodeksów postępowania w życiu politycznym, obejmujących zasady i normy etyczne stosowane w krajowych organach rządowych i parlamentach; podkreśla, że parlamenty należy wspierać w dążeniu do pełnienia odpowiedniej roli w określaniu polityk krajowych, rozliczaniu rządów z działań, monitorowaniu i ocenie przeszłej działalności i osiągniętych wyników; wzywa do wyraźnego oddzielenia sfery gospodarczej i sfery politycznej w procesie decyzyjnym, tak aby uniknąć konfliktów interesów, w szczególności w odniesieniu do finansowania partii politycznych; podkreśla znaczenie jasnych ram i przepisów prawnych dotyczących finansowania partii i kampanii politycznych, gwarantujących przejrzystość uregulowań, nadzór nad finansowaniem partii politycznych i równe szanse dla wszystkich partii politycznych;
9. zwraca się do UE, państw członkowskich UE i partnerów z Europy Wschodniej o podjęcie zdecydowanego zobowiązania politycznego do walki z korupcją we wszystkich jej formach oraz wzmocnienia i skutecznego wdrożenia przepisów antykorupcyjnych, ponieważ korupcja nie tylko stanowi przeszkodę dla długoterminowego wzrostu gospodarczego i zmniejsza wiarę obywateli w prawidłowy rozwój sytuacji politycznej, lecz również wywiera negatywny wpływ na tkankę społeczną i rozwój perspektyw społeczeństwa;
10. wzywa do wzmocnienia wspólnego programu UE i Rady Europy dotyczącego pogłębienia reformy sądownictwa w krajach partnerskich w Europie Wschodniej; zaleca poszerzenie go o wspólne szkolenia i wymianę doświadczeń między sędziami z różnych państw członkowskich UE i krajów partnerskich w Europie Wschodniej;

Pogłębienie dialogu politycznego i współpracy na rzecz budowania demokracji w ramach Partnerstwa Wschodniego

11. wzywa do pogłębienia dialogu politycznego między UE i partnerami z Europy Wschodniej na temat kwestii budowania demokracji i realizacji reform demokratycznych; zobowiązuje się do zwiększenia roli Zgromadzenia Parlamentarnego Euronest w tym dialogu z instytucjami politycznymi i innymi zainteresowanymi stronami, w szczególności poprzez rozwój wymiany i dyskusji między swoimi członkami i przedstawicielami organów rządowych, parlamentarnych i pozaparlamentarnych partii politycznych, społeczeństwa obywatelskiego, mediów i organizacji pozarządowych;
12. zachęca państwa członkowskie, które dokonały transformacji od systemów autorytarnych do demokracji, do zapewnienia partnerom z Europy Wschodniej porad opartych na wnioskach wyciągniętych z sukcesów i trudności z ostatnich dwudziestu lat; zaleca, aby podczas transformacji w kierunku głębszej demokracji i stowarzyszenia politycznego z UE kraje partnerskie przyjęły konkretne środki prawne zapewniające dostęp obywateli do archiwów krajowych związanych z inwigilacją prowadzoną przez wcześniejsze systemy autorytarne;
13. zaleca budowanie solidarności i wzmocnienie wsparcia UE dla partnerów z Europy Wschodniej podczas realizacji reform demokratycznych, co w szczególności dotyczy reformy sądownictwa i systemów sądowych oraz zagwarantowania niezawisłości, bezstronności, odpowiedzialności i fachowości sądownictwa i sądów;

14. wzywa Komisję Europejską do udzielenia administracji parlamentów krajowych krajów partnerskich w Europie Wschodniej większego wsparcia finansowego, technicznego i w zakresie wiedzy fachowej w ramach kompleksowych programów rozwoju instytucjonalnego w celu zwiększenia ich skuteczności, przejrzystości i rozliczalności, co ma zasadnicze znaczenie, jeżeli parlamenty mają odegrać należycie swoją rolę w demokratycznym procesie podejmowania decyzji;
15. zaleca silne wsparcie istniejącego dialogu na temat praw człowieka, który UE nawiązała z Białorusią, oraz innych form współpracy w dziedzinie praw człowieka prowadzonej z innymi partnerami z Europy Wschodniej; wzywa UE i partnerów do przeznaczenia na ten cel dodatkowego wsparcia finansowego i dodatkowych zasobów ludzkich;
16. wzywa do ustanowienia Europejskiej Fundacji na rzecz Demokracji mającej na celu wspieranie podmiotów politycznych, takich jak partie polityczne, niezarejestrowane organizacje pozarządowe i związki zawodowe, które dążą do dokonania zmiany demokratycznej; zaleca, aby fundacja ta pełniła rolę niezależnego, elastycznego i specjalistycznego narzędzia w krajach partnerskich w Europie Wschodniej;
17. podkreśla, że Europejska Fundacja na rzecz Demokracji powinna być narzędziem dodatkowym do istniejących instrumentów wspierania demokracji, a w szczególności nie powinna ani zastępować, ani powielać ich działań realizowanych w ramach europejskiego instrumentu na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie;
18. zachęca partie polityczne w państwach członkowskich UE do opracowania programów współpracy z ich odpowiednikami w krajach partnerskich w Europie Wschodniej oraz zachęca do nawiązania partnerstwa między innymi podmiotami demokratycznymi, takimi jak związki zawodowe, organizacje pozarządowe, organizacje pracodawców, rolników i kobiet, podmioty religijne i podmioty prowadzące dialog kulturowy, organizacje konsumentów, organizacje młodzieżowe, organizacje dziennikarzy i nauczycieli, organy samorządów lokalnych i uniwersytety, i podobnymi organizacjami w krajach partnerskich w Europie Wschodniej;
19. zaleca wzmoczenie wysiłków w celu walki z korupcją poprzez zwiększenie finansowania planów i środków antykorupcyjnych oraz pogłębienie współpracy między państwami członkowskimi UE a partnerami z Europy Wschodniej w ramach Grupy Państw Przeciwko Korupcji Rady Europy (GRECO); zachęca partnerów z Europy Wschodniej do opracowania całościowych wieloletnich strategii antykorupcyjnych i antykorupcyjnych planów działań obejmujących konkretne środki i terminy oraz do przeznaczenia niezbędnych środków budżetowych na ich realizację;
20. zaleca pogłębienie dialogu między UE i partnerami z Europy Wschodniej na temat sprawdzonych rozwiązań w odniesieniu do środków służących do ochrony osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i mniejszości przed dyskryminacją; zwraca uwagę UE i partnerów z Europy Wschodniej na to, że przy ustanawianiu krajowego mechanizmu na mocy Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych instytucji, która zostanie wybrana do realizacji tych zadań, trzeba zapewnić wystarczające środki finansowe i zasoby ludzkie;

Wsparcie wolności wypowiedzi oraz rozwoju wolnych i niezależnych mediów

21. podkreśla, że we wszystkich państwach członkowskich i krajach partnerskich w Europie Wschodniej niezależne i wolne media mają istotne znaczenie dla demokracji i jej funkcjonowania, ponieważ zapewniają udział społeczeństwa obywatelskiego w sprawach publicznych i zwiększają rolę obywateli;
22. wzywa państwa członkowskie i partnerów z Europy Wschodniej do zapewnienia podstawowego prawa obywateli do informacji zgodnie z art. 11 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej poprzez monitorowanie i całkowite poszanowanie zasady niezależności mediów i ich pluralizmu, aby zapobiec monopolizacji i nieuzasadnionej ingerencji w działalność mediów;
23. wyraża ubolewanie, że wielu dziennikarzy stało się obiektem zastraszania i prześladowania lub padło ofiarą agresji i ataków z powodu swojej odwagi i niezależnej pracy oraz wzywa odpowiednie władze do zbadania wszystkich tych faktów i postawienia osób odpowiedzialnych przed sądem;
24. zaleca utworzenie lub ulepszenie ram prawnych dotyczących publicznej lub prywatnej działalności nadawczej, zgodnie z międzynarodowymi normami OBWE; uważa, że nowe i zmienione przepisy powinny mieć na celu zapobieganie koncentracji własności mediów, zapewnienie uczciwości przyznawania koncesji na działalność nadawczą w drodze konkursów oraz ochronę treści nadawanych przez media przed naciskami politycznymi i komercyjnymi, zwłaszcza podczas procesów wyborczych, zapewnienie wszystkim rywalizującym stronom ochrony przed nieuczciwymi warunkami, wykluczeniem niektórych opcji politycznych i restrykcjami;

25. zaleca promowanie nieodpłatnie dostępnego internetu, który służy wolności wypowiedzi, pluralizmowi mediów i może być wykorzystywany jako narzędzie wspierania debat politycznych, inicjatyw demokratycznych oraz rozpowszechniania kultury i wiedzy politycznej;
26. wzywa UE i partnerów z Europy Wschodniej do organizacji programów wymiany i szkolenia w celu zapewnienia fachowości dziennikarzy, określenia dobrych praktyk dziennikarskich i propagowania dziennikarskich norm etycznych i zawodowych oraz rozwoju dziennikarstwa śledczego; podkreśla, że lepsza wiedza i promocja Partnerstwa Wschodniego w mediach znacznie zwiększyłyby zrozumienie i poczucie odpowiedzialności za programy reform demokratycznych, które wspiera i do których zachęca UE, wśród ludności w Europie Wschodniej;

Budowanie zaufania obywateli do instytucji demokratycznych i rozwijanie ich zainteresowania polityką

27. wzywa UE, państwa członkowskie UE i partnerów z Europy Wschodniej do zapewnienia przejrzystości decyzji w sprawie polityki poprzez podawanie zainteresowanym stronom informacji i angażowanie ich w publiczne otwarte debaty i konsultacje; zaleca rozwijanie zainteresowania obywateli debatami politycznymi poprzez większe otwarcie parlamentów i zgromadzeń demokratycznych na konsultacje i wymianę z obywatelami, co w szczególności dotyczy zaangażowania w dyskusje przedstawicieli kobiet i młodzieży;
28. wzywa również UE, państwa członkowskie UE i partnerów z Europy Wschodniej do propagowania demokratycznej roli partii i ruchów politycznych jako pośredników między instytucjami państwowymi a obywatelami, które kształtują opinię publiczną, reprezentują wspólne interesy oraz umożliwiają konkurencję między różnymi opcjami politycznymi;
29. zaleca dalsze zachęcanie partii politycznych do zapewnienia zrównoważonej reprezentacji mężczyzn i kobiet w ramach ich procedur wskazywania kandydatów w wyborach;
30. podkreśla, że trwałe reformy demokratyczne wymagają lepszego zrozumienia i większego poczucia odpowiedzialności za nie; w związku z tym wzywa państwa członkowskie UE i partnerów z Europy Wschodniej do skonsultowania się ze społeczeństwem obywatelskim przed rozpoczęciem realizacji programów reform, tak aby zapewnić jak największe poparcie społeczne;

Wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego

31. podkreśla znaczenie silnego, aktywnego i faktycznie niezależnego społeczeństwa obywatelskiego, które pełni kluczową rolę w rozwoju demokracji; w związku z tym wzywa UE i partnerów z Europy Wschodniej do zwiększenia pomocy technicznej i finansowej udzielanej organizacjom lub instytucjom społeczeństwa obywatelskiego oraz do zapewnienia przejrzystości i efektywności tej pomocy; apeluje ponadto o odpowiednie gwarancje dla obrońców praw człowieka i ich ochronę;
32. podkreśla, że Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego jest bardzo istotnym narzędziem służącym promowaniu roli społeczeństwa obywatelskiego we wspieraniu demokracji; wzywa do większego zaangażowania Forum Społeczeństwa Obywatelskiego w realizację założeń Partnerstwa Wschodniego; zaleca zwiększenie udziału delegatów Forum Społeczeństwa Obywatelskiego w posiedzeniach przedstawicieli UE i partnerów z Europy Wschodniej; zwraca należytą uwagę na działalność i zalecenia Forum w odniesieniu do kontaktów między obywatelami;
33. podkreśla potrzebę zapewnienia niezależności organizacji pozarządowych, które przyczyniają się do żywotności debat publicznych i rozpowszechniania informacji w społeczeństwie; w związku z tym zdecydowanie stwierdza, że instytucje państwowe, zwłaszcza parlamenty i rządy krajowe, powinny propagować wzajemne kontakty ze społeczeństwem obywatelskim poprzez organizację wysłuchań parlamentarnych i konsultacji społecznych;
34. zwraca uwagę, że wzmocnienie wymiaru Partnerstwa Wschodniego dotyczącego młodzieży jest istotną inwestycją w przyszłość stosunków UE w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa o znacznym przyszłym potencjale oraz w demokratyzację krajów partnerskich i harmonizację ich ustawodawstwa z normami europejskimi;

35. podkreśla istotną rolę wszystkich inicjatyw mających na celu poprawę wiedzy i umiejętności młodych osób w zakresie procesów demokratycznych i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego opartego na uczestnictwie; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje wysiłki państw członkowskich UE i partnerów z Europy Wschodniej na rzecz organizacji parlamentów młodzieżowych; zachęca UE do rozpoczęcia programów wspierających te wysiłki, takich jak tworzenie międzyparlamentarnych młodzieżowych grup przyjaźni między Europejskim Parlamentem Młodzieży a krajowymi parlamentami młodzieży w krajach partnerskich w Europie Wschodniej;
 36. wzywa UE do zwiększenia liczby programów wymiany dla młodych osób, ponieważ są one najbardziej efektywnym sposobem promowania wymiany i dzielenia się doświadczeniem uzyskanym w dziedzinie rozwoju demokracji uczestniczącej i społeczeństwa obywatelskiego;
 37. zobowiązuje swoich współprzewodniczących do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego, Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji/ wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, rządów i parlamentom państw członkowskich i państw partnerskich w Europie Wschodniej.
-